

SCRISOARE APOSTOLICĂ ÎN FORMĂ DE „MOTU PROPRIO”
A SUVERANULUI PONTIF
FRANCISC

„VOS ESTIS LUX MUNDI”

SCRISOARE APOSTOLICĂ ÎN FORMĂ DE „MOTU PROPRIO”
A SUVERANULUI PONTIF
FRANCISC

„VOS ESTIS LUX MUNDI”

„Voi sunteți lumina lumii. Nu se poate ascunde o cetate așezată pe munte” (Mt 5,14). Domnul nostru Isus Cristos cheamă pe fiecare credincios să fie un exemplu luminos de virtute, integritate și sfințenie. De fapt, noi toți suntem chemați să dăm mărturie concretă despre credința în Cristos în viața noastră și, îndeosebi, în raportul nostru cu aproapele.

Delictele de abuz sexual îl ofensează pe Domnul nostru, provoacă daune fizice, psihologice și spirituale victimelor și lezează comunitatea credincioșilor. Pentru ca aceste fenomene, în toate formele lor, să nu se mai întâmple, este nevoie de o convertire continuă și profundă a inimilor, atestată de acțiuni concrete și eficace care să-i implice pe toți în Biserică, așa încât sfințenia personală și angajarea morală să poată colabora la promovarea credibilității depline a vestirii evanghelice și a eficacității misiunii Bisericii. Acest lucru devine posibil numai cu harul Duhului Sfânt revărsat în inimi, pentru că trebuie să ne amintim mereu de cuvintele lui Isus: *„Fără mine nu puteți face nimic” (In 15,5)*. Chiar dacă deja s-a făcut mult, trebuie să continuăm să învățăm din lecțiile amare din trecut, pentru a privi cu speranță spre viitor.

Această responsabilitate cade, înainte de toate, asupra succesorilor apostolilor, puși de Dumnezeu la conducerea pastorală a poporului său, și cere de la ei angajarea de a urma de aproapele urmele Învățătorului divin. De fapt, datorită slujirii lor, ei conduc *„Bisericile locale încredințate lor, ca vicari și delegați ai lui Cristos, prin sfaturi, îndemnuri, exemplu, dar și prin autoritatea și puterea sacră*

de care ei nu se folosesc decât pentru a-și edifica turma în adevăr și sfințenie, amintindu-și că acela care este mai mare trebuie să fie ca cel mai mic și cel care este în frunte, ca unul care slujește” (Conciliul Ecumenic al II-lea din Vatican, Constituția *Lumen gentium*, 27. Ceea ce în manieră mai stringentă se referă la succesorii apostolilor, revine tuturor celor care în diferite moduri asumă slujirii în Biserică, practică sfaturile evanghelice sau sunt chemați să slujească poporul creștin. De aceea, este bine ca să fie adoptate la nivel universal proceduri menite să prevină și să contrasteze aceste delikte care trădează încrederea credincioșilor.

Doresc ca această angajare să se realizeze în mod deplin eclezial, așadar să fie expresie a comuniunii care ne ține uniți, în ascultarea reciprocă și deschisă la contribuțiile celor care au la inimă acest proces de convertire.

De aceea dispun:

TITLUL I DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1 – Domeniu de aplicare

§ 1. Aceste norme se aplică în caz de semnalări referitoare la clerici sau la membri ai Institutelor de viață consacrată sau ai Societăților de viață apostolică și referitoare la:

a) delikte împotriva poruncii a șasea a Decalogului constând:

i. în a constrânge pe cineva, cu violență sau amenințare sau prin abuz de autoritate, să facă sau să îndure acte sexuale;

ii. în a face acte sexuale cu un minor sau cu o persoană vulnerabilă;

iii. în producerea, în prezentarea, în deținerea sau în distribuirea, chiar pe cale telematică, de material de pornografie infantilă, precum și în recrutarea sau în inducerea unui minor sau a unei persoane vulnerabile să participe la reprezentări pornografice;

b) conduite realizate de subiecții despre care vorbește articolul 6, constând în acțiuni sau omisiuni menite să interfereze sau să eludeze investigațiile civile sau investigațiile canonice, administrative sau penale, față de un cleric sau o persoană consacrată în privința delictelor despre care vorbește litera a) din acest paragraf.

§ 2. Cu referință la aceste norme, se înțelege prin:

a) „*minor*”: orice persoană care are o vârstă mai mică de optsprezece ani sau prin lege echivalată ei;

b) „*persoană vulnerabilă*”: orice persoană aflată în stare de infirmitate, de deficiență fizică sau psihică, ori de privare de libertate personală care de fapt, chiar și ocazional, îi limitează capacitatea de a înțelege sau de a voi sau oricum de a opune rezistență ofensei;

c) „*material de pornografie infantilă*”: orice reprezentare a unui minor, independent de mijlocul folosit, implicat în activități sexuale explicite, reale sau simulate, și orice reprezentare de organe sexuale ale minorilor cu scopuri prevalent sexuale.

Art. 2 – Receptarea semnalărilor și protejarea datelor

§ 1. Ținând cont de indicațiile eventual adoptate de respectivele Conferințe Episcopale, de Sinoadele Episcopilor din Bisericile Patriarhale și din Bisericile Arhiepiscopale Majore, sau de Consiliile Ierarhilor din Bisericile Mitropolitane *sui iuris*, diecezele sau eparhiile, singular sau împreună, trebuie să stabilească, în decurs de un an de la intrarea în vigoare a acestor norme, unul sau mai multe

sisteme stabile și ușor accesibile publicului pentru a prezenta semnalări, chiar și prin înființarea unei funcții ecleziastice propriuzise. Diecezele și eparhiile îl informează pe reprezentantul pontifical despre înființarea sistemelor despre care vorbește acest paragraf.

§ 2. Informații despre care vorbește acest articol sunt tutelate și tratate în așa fel încât să le garanteze siguranța, integritatea și secretul conform canoanelor 471, 2° CIC și 244 § 2, 2° CCEO.

§ 3. Rămânând neatins ceea ce este stabilit de articolul 3 § 3, ordinariul care a primit semnalarea o transmite fără întârziere ordinariului locului unde ar fi avut loc faptele, precum și ordinariului propriu al persoanei semnalate, care procedează conform dreptului după cum este prevăzut pentru cazul specific.

§ 4. Cu referință la acest titlu, cu diecezele sunt echivalate eparhiile și cu ordinariul este echivalat ierarhul.

Art. 3 – Semnalarea

§ 1. În afara cazurilor prevăzute în canoanele 1548 § 2 CIC și 1229 § 2 CCEO, ori de câte ori un cleric sau un membru al unui Institut de viață consacrată sau al unei Societăți de viață apostolică are informație sau motive întemeiate pentru a considera că a fost comisă una din faptele despre care vorbește articolul 1, are obligația de a semnala fapta fără întârziere ordinariului locului unde s-ar fi petrecut faptele sau unui alt ordinariu dintre cei despre care vorbesc canoanele 134 CIC și 984 CCEO, rămânând neatins ceea ce este stabilit de § 3 al acestui articol.

§ 2. Oricine poate să prezinte o semnalare referitoare la conduitele despre care vorbește articolul 1, folosindu-se de modalitățile despre care vorbește articolul precedent sau în orice alt mod adecvat.

§ 3. Când semnalarea se referă la una dintre persoanele indicate la articolul 6, ea este adresată autorității găsite pe baza articolelor 8 și 9. Semnalarea poate fi adresată mereu Sfântului Scaun, direct sau prin reprezentantul pontifical.

§ 4. Semnalarea conține elementele cele mai circumstanțiate posibile, cum ar fi indicații de timp și de loc ale faptelor, ale persoanelor implicate sau informate, precum și orice altă circumstanță care poate să fie utilă pentru a asigura o evaluare îngrijită a faptelor.

§ 5. Informațiile pot să fie obținute și *ex officio*.

Art. 4 – Tutelarea celui care prezintă semnalarea

§ 1. Faptul de a efectua o semnalare conform articolului 3 nu constituie o încălcare a secretului de oficiu.

§ 2. Rămânând neatins ceea ce este prevăzut la can. 1390 CIC și la canoanele 1452 și 1454 CCEO, prejudecăți, șantaj și discriminări datorită faptului de a fi prezentat o semnalare sunt interzise și pot integra conduita despre care se vorbește la articolul 1 § 1, litera b).

§ 3. Celui care efectuează o semnalare nu i se poate impune nicio obligație de tăcere cu privire la conținutul ei.

Art. 5 – Îngrijirea persoanelor

§ 1. Autoritățile ecleziastice se angajează pentru ca aceia care afirmă că au fost ofențați, împreună cu familiile lor, să fie tratați cu demnitate și respect și le oferă lor îndeosebi:

a) primire, ascultare și însoțire, și prin servicii specifice;

b) asistență spirituală;

c) asistență medicală, terapeutică și psihologică, în funcție de cazul specific.

§ 2. Sunt tutelate imaginea și sfera privată a persoanelor implicate, precum și secretul datelor personale.

TITLUL II DISPOZIȚII REFERITOARE LA EPISCOPI ȘI CEI ECHIVALAȚI LOR

Art. 6 – Domeniul subiectiv de aplicare

Normele procedurale despre care se vorbește în acest titlu se referă la conduitele despre care se vorbește la articolul 1 săvârșit de:

a) cardinali, patriarhi, episcopi și legați ai Pontifului Roman;

b) clerici care sunt sau care au fost la conducerea pastorală a unei Biserici particulare sau a unei entități asimilate ei, latină sau orientală, fiind incluse ordinariatele personale, pentru faptele comise *durante munere*;

c) clerici care sunt sau care au fost la conducerea pastorală a unei prelaturi personale, pentru faptele comise *durante munere*;

d) cei care sunt sau care au fost moderatori supremi ai Institutelor de viață consacrată sau ai Societăților de viață apostolică de drept pontifical, precum și ai mănăstirilor *sui iuris*, pentru faptele comise *durante munere*.

Art. 7 – Dicasterul competent

§ 1. Luând în considerare titlul prezent, prin „*Dicaster competent*” se înțelege Congregația pentru Doctrina Crediței, cu privire la delictele rezervate ei de normele în vigoare, precum și, în toate celelalte cazuri și cât privește competența respectivă pe baza legii proprii a Curiei Romane:

- Congregația pentru Bisericile Orientale;
- Congregația pentru Episcopi;
- Congregația pentru Evanghelizarea Popoarelor;
- Congregația pentru Cler;
- Congregația pentru Institutele de viață consacrată și Societățile de viață apostolică.

§ 2. Cu scopul de a asigura cea mai bună coordonare, Dicasterul competent informează despre semnalare și despre rezultatul investigației Secretariatul de Stat și celelalte dicastere direct interesate.

§ 3. Comunicările despre care se vorbește în acest titlu între mitropolit și Sfântul Scaun au loc prin intermediul reprezentantului pontifical.

Art. 8 – Procedura aplicabilă în caz de semnalare referitoare la un episcop din Biserica latină

§ 1. Autoritatea care primește o semnalare o transmite fie la Sfântul Scaun fie la mitropolitul provinciei ecleziastice în care are domiciliul persoana semnalată.

§ 2. Când semnalarea se referă la mitropolit, ori scaunul mitropolitan este vacant, ea este introdusă la Sfântul Scaun, precum și episcopului sufragan mai bătrân prin promovare căruia, în acest caz, se aplică dispozițiile următoare referitoare la mitropolit.

§ 3. În cazul în care semnalarea se referă la un legat pontifical, ea este transmisă direct la Secretariatul de Stat.

Art. 9 – Procedura aplicabilă față de episcopii din Bisericile orientale

§ 1. În cazul de semnalare față de un episcop dintr-o Biserică patriarhală, arhiepiscopală majoră sau mitropolitană *sui iuris*, ea este introdusă la respectivul patriarh, arhiepiscop major sau mitropolit al Bisericii *sui iuris*.

§ 2. Când semnalarea se referă la un mitropolit dintr-o Biserică patriarhală sau arhiepiscopală majoră, care exercită funcția sa în teritoriul acestor Biserici, ea este introdusă la respectivul patriarh sau arhiepiscop major.

§ 3. În cazurile care preced, autoritatea care a primit semnalarea o introduce și la Sfântul Scaun.

§ 4. Când persoana semnalată este un episcop sau un mitropolit din afara teritoriului Bisericii patriarhale, arhiepiscopale majore sau mitropolitane *sui iuris*, semnalarea este introdusă la Sfântul Scaun.

§ 5. În cazul în care semnalarea se referă la un patriarh, un arhiepiscop major, un mitropolit al unei Biserici *sui iuris* sau un episcop din celelalte Biserici orientale *sui iuris*, ea este introdusă la Sfântul Scaun.

§ 6. Dispozițiile următoare referitoare la mitropolit se aplică autorității ecleziastice la care este introdusă semnalarea pe baza acestui articol.

Art. 10 – Obligații inițiale ale mitropolitului

§ 1. În afară de cazul în care semnalarea este în mod clar neîntemeiată, mitropolitul cere imediat dicasterului competent sarcina pentru a demara investigația. Când mitropolitul consideră semnalarea în mod clar neîntemeiată, îl informează despre asta pe reprezentantul pontifical.

§ 2. Dicasterul se ocupă de asta fără întârziere și oricum în termen de treizeci de zile de la primirea primei semnalări din partea reprezentantului pontifical sau a cererii sarcinii din partea mitropolitului, furnizând instrucțiunile corespunzătoare cu privire la modul de a proceda în cazul concret.

Art. 11 – Încredințarea investigației unei persoane diferite de mitropolit

§ 1. Când dicasterul competent consideră oportun să încredințeze investigația unei persoane diferite de mitropolit, acesta este informat. Mitropolitul predă toate informațiile și documentele relevante persoanei care este stabilită de dicaster.

§ 2. În cazul despre care vorbește paragraful precedent, dispozițiile următoare referitoare la mitropolit se aplică persoanei stabilite să conducă investigația.

Art. 12 – Desfășurarea investigației

§ 1. Mitropolitul, odată ce a primit sarcina de la dicasterul competent și respectând instrucțiunile primite, personal sau prin una sau mai multe persoane corespunzătoare:

- a) adună informațiile relevante în privința faptelor;
- b) are acces la informațiile și la documentele necesare în vederea investigației păstrate în arhivele oficiilor ecleziastice;
- c) obține colaborarea altor ordinarii sau ierarhi, acolo unde este necesar;
- d) cere informații de la persoanele și de la instituțiile, și civile, care sunt în măsură să furnizeze elemente utile pentru investigație.

§ 2. Când este necesar de audiat un minor sau o persoană vulnerabilă, mitropolitul adoptă modalități adecvate, care să țină cont de starea lor.

§ 3. În cazul în care există motive întemeiate pentru a considera că informații sau documente referitoare la investigație pot să fie sustrate sau distruse, mitropolitul adoptă măsurile necesare pentru păstrarea lor.

§ 4. Și atunci când se folosește de alte persoane, mitropolitul rămâne oricum responsabil al conducerii și al desfășurării investigațiilor, precum și al executării punctuale a instrucțiunilor despre care vorbește articolul 10 § 2.

§ 5. Mitropolitul este asistat de un notar ales liber conform canoanelor 483 § 2 CIC și 253 § 2 CCEO.

§ 6. Mitropolitul este ținut să acționeze cu imparțialitate și lipsit de conflicte de interese. Când el consideră că se află în conflict de interese sau că nu este în măsură să mențină imparțialitatea necesară pentru a garanta integritatea investigației, este obligat să se abțină și să semnaleze circumstanța la dicasterul competent.

§ 7. Persoanei investigate îi este recunoscută prezumția de nevinovăție.

§ 8. Mitropolitul, când este cerut de dicasterul competent, informează persoana despre investigația de care se ocupă, o audiază cu privire la fapte și o invită să prezintă un raport de apărare. În aceste cazuri, persoana investigată se poate folosi de un procurator.

§ 9. La fiecare treizeci de zile mitropolitul transmite dicasterului competent o informație cu privire la starea investigațiilor.

Art. 13 – Implicarea persoanelor calificate

§ 1. În conformitate cu eventualele directive ale Conferinței Episcopale, ale Sinodului Episcopilor sau ale Consiliului Ierarhilor cu privire la modul de a ajuta în investigații mitropolitul, episcopii din respectiva provincie, singular sau împreună, pot să stabilească liste de persoane calificate dintre care mitropolitul poate să aleagă pe cele mai potrivite ca să-l asiste în investigație, în funcție de necesitățile cazului și, îndeosebi, ținând cont de cooperarea care poate să fie oferită de laici conform canoanelor 228 CIC și 408 CCEO.

§ 2. Oricum mitropolitul este liber să aleagă alte persoane la fel de calificate.

§. 3. Oricine îl asistă pe mitropolit în investigație este ținut să acționeze cu imparțialitate și lipsit de conflicte de interese. Când el

consideră că se află în conflict de interese sau că nu este în măsură să mențină imparțialitatea necesară pentru a garanta integritatea investigației, este obligat să se abțină și să semnaleze mitropolitului circumstanța.

§ 4. Persoanele care-l asistă pe mitropolit depun jurământ să îndeplinească funcția așa cum se cuvine și cu fidelitate.

Art. 14 – Durata investigației

§ 1. Investigațiile trebuie să fie încheiate în termen de nouăzeci de zile sau în termenul indicat în instrucțiuni despre care vorbește articolul 10 § 2.

§ 2. În prezența unor motive juste, mitropolitul poate cere prorogarea termenului la dicasterul competent.

Art. 15 – Măsuri de precauție

Când faptele sau circumstanțele cer asta, mitropolitul propune dicasterului competent adoptarea de dispoziții sau de măsuri de precauție corespunzătoare față de cel investigat.

Art. 16 – Instituirea unui fond

§ 1. Provinciile ecleziastice, Conferințele Episcopale, Sinoadele Episcopilor și Consiliile Ierarhilor pot stabili un fond destinat să susțină costurile investigațiilor, instituit conform canoanelor 116 și 1303 § 1, 1° CIC și 1047 CCEO, și administrat conform normelor de drept canonic.

§ 2. La cererea mitropolitului responsabil, fondurile necesare pentru investigație sunt puse la dispoziția sa de administratorul fondului,

rămânând neatins obligația de a prezenta acestuia din urmă o dare de seamă la sfârșitul investigației.

Art. 17 – Transmiterea actelor și a *votum*-ului

§ 1. După ce s-a terminat investigația, mitropolitul transmite actele la dicasterul competent împreună cu propriul *votum* cu privire la rezultatele investigației și ca răspuns la eventualele întrebări puse în instrucțiuni despre care se vorbește la articolul 10 § 2.

§ 2. Rămânând neatins instrucțiunile succesive ale dicasterului competent, facultățile mitropolitului încetează odată ce s-a încheiat investigația.

§ 3. Respectând instrucțiunile dicasterului competent, mitropolitul, la cerere, informează despre rezultatul investigației persoana care afirmă că a fost ofensată sau pe reprezentanții săi legali.

Art. 18 – Măsuri succesive

Dicasterul competent, afară de cazul în care decide să dispună o investigație suplimentară, procedează conform dreptului după cum este prevăzut pentru cazul specific.

Art. 19 – Respectarea legilor statale

Aceste norme se aplică fără prejudicierea drepturilor și obligațiilor stabilite în fiecare loc de legile statale, îndeosebi cele referitoare la eventuale obligații de semnalare la autoritățile civile competente.

Aceste norme sunt aprobate ad experimentum pentru trei ani.

Stabilesc ca această Scrisoare Apostolică în formă de Motu Proprio să fie promulgată prin publicarea în L'Osservatore Romano, intrând

în vigoare la 1 iunie 2019, și să fie după aceea publicată în Acta Apostolicae Sedis.

Dat la Roma, la Sfântul Petru, la 7 mai 2019, al șaptelea al pontificatului.
Franciscus